

1 МАЈ

1 МАЈ

1 МАЈ

МОНТАБЛЬНЬЯ
ЭКЗЕМПЛЯР

АЗЕРБАЙДЖАН
ГАДЫНЫ 5
1967

Сабирабад районунданы „Совет Азербайжаны“ колхозунун сэдри, Социалист Өмөји Гəһрəманы Чəрвон Азəјеванын рəһбərлик етдији тəсəррүфат чокдан габагычыллар сырасында кедир. „Совет Азербайжаны“ колхозу республикада һар ил дөвлат тапшырыгылары биринчи јеринə јетирəнләр чəркəсиндə ирəлилəјир. Өлөмөтдәр јубилеј илиндə бүтүн өлкөни бүрүлөн өмөк чошгунлугу Чəрвон Азəјеванын рəһбərлик етдији тəсəррүфатын өмөк адамларына да кечмишидир. Елə бунə көрə дə һөмөк колхозун үзлери јубилеј күнүнə киши тəсəррүфат планларыны даһа тез вə даһа јакын савијəдə јеринə јетирмəјə сөз вермишләр.

Шөбилдə. Совет Азəрбайжаны“ колхозунун сэдри, Социалист Өмөји Гəһрəманы, Азəрбайжан ССР Али Советинин депутаты Чəрвон Азəјевə.

М А Ъ Ж А Н Ы М

Салман Мүмтазин токладыгы «Ел ширрлери» китабинда Шəки маһалында Јетишан Маһмүд Əфəнди, Ашыг Новруз, Мола Чүмə, Лəтиф Наггаш, Осман Биһар, Дəли Бəбир, Дулкəр Расул, Мола Казым, Нүсəји Гəнзим вə sairə киши ашыг вə ширрлэрин адыры чөкүлдр. Мүхтəлиф чүнклардə вə һавəскарларын чиб дəфтрчəрлериндə топлашарат тэдгигатчыларын нəзариндэн дүшүмүш вə охучулара чатдырылмамыш бир чох ашыг вə ширрлэрининизин асарлэри һэлэ тэдиг олунаманы, топланмамыш вə тэрчүмэи-һаллары да лəјгиччə өјрнлнмэмшидир.

Адыры чөкилэн шир вə ашыглар арасында Маһханым ады ширə диггəтинин даһа артыг чəлб едир. Маһханым һатгында һэлэлик мə'луматымыз аздыр. Оңун һансы кəндэн олмасы, андан олдугу вə олдују илэр дə биз мə'лум лəјлндр. Јалныз Шухи тəхəлүсүлү ширə јаздыгы гошмадан оңун XIX əсрин икинчи јарысында јашадыгы мə'лум олу. һамин дөврдə Шəки маһалында, даһа доғрусу, Нуха шəһəриндə Шухи тəхəлүсү мə' шир јазан Мустафа ага олмуштур. Мустафа ага Шəки ханларыннан олан Кəрим ага Фəтеһин оглу вə Фəтəли ага Мəһнəтинин нөвəсидир. Мустафа аганын нəшр олунаманыш бир сыра ширлэри республика элјаз-

малары фондунда сахланалыр. О, 1895-чи илн октябр айында ефбат стымшидир. Көрүнүр Мустафа ага илэ Маһханым арасында ширлэшим вə достлуг мунасибэти чокдан давам етмиш вə Маһханым оңун хан нəслиндэн олмасына бакмајарат өзүнə мөхсүс чəсаратə истəдји сөзлэри чəһкимэдэн она демшидир.

*Көңүл, сən пəтəјə һэр даш атанда,
Билмэдимки ары шын көзлəјэр.
Ганькə атын сахлар, икид туфокан
Ханзадилар адын, санын көзлəјэр.*

*Агаларын багчаси вэр, бары вэр,
Илхысы вэр, аты, малы, аары вэр.
Касыбын да намусу вэр, ары вэр.
Әдəб-аркан сахлар, јанын көзлəјэр.*

*Агаји Шухини гəргысы аздыр,
Кəллə-мөңгө тутуб чаны насəздир.
Дедим өз өлмилə гəбрини гəздир,
Елтирам сахлајан чанын көзлəјэр.*

*Маһханымм ирарыкыда дурарам,
Јодан азанларын бојун аурарам.
Гоч кафтар, сənə бир ох вурарам
Дəјишин төкүлэр, калын көзлəјэр.*

Маһханым лирик ширрэдир. Оңун дил сада, сөзлэри салис, ачыг фикирдн вə тəңгиди дүшүнчəлидир. О, јашадыгы дөврдəки ичтнман бəрəбэрсизлији кө-

рүр, өз сијаси көрүшлэрини мəлэббат лирикасында вөрмəјə чадшыдыр. Ширрини муасир олин Маһтаб ханымын она мурачотон јаздыгы:

*Башына дөңдүлүм, ај Маһханым,
О күзлү баглары вэришман бу күн.
Кечкə-күнүзү күнү дилдэн сөздјүм
Гөңгө күллэрини дэршишман бу күн...*

ширинə чавəб оларар Маһханым ширə достуңи ашыгдыкы ширини көндэршидир.

*Азын балды, дилн шөкəр, Маһтаб,
Јенə мижэришин башы сөкүлөү.
Күндүз гəргарым јох, кечкəр билеб,
Кор олоду көзлэрим, белим бүкүлөү.*

*Маһханымм бу сынын дағларам,
Өз јарамы өз өлмилə бағларам.
Кечкə-күнүзү сымалдарам, агларам,
Гэм чəриси сынам үстə чөкүлөү.*

Маһханымын јурханда көстөрилэн ширлэри өз мəзгунү э'тибарлаа она эдэбијат тарихимиздə муажјан јер тутмага һатг гəздилэр. Вə лирик ширрини ширлэри топланмады вə һајаты өјрннлмэмшидир.

Өнөр ШҮКҮРЭДЭ,
тарих селмэри наминэди.

Дедик негə јашын вэр?

Мəнə дедик дүзүнү сөјдə нечə јашын вэр?
Оңсуз дə өз јашыны көзлəдирлэр гəднллар.
Мəн сүсүм, сən дилмөдн, дөнүб бахмадым керн,
Дүшүрм о чыхдыгым мəрмэр пилəкнлэри,
Сəјр еладим ел бил һајат Јолларыны мəн.
Өмрүн нəрдиваныјды һэр ендијим пилəкн,
Иллэр, күнлэр көзүмүн гəришынсидə чанланды,
Јузулу кечлэрим сəрсəм кини ојанды.
Кечлэри бахында гəралыр нисан көзү,
Дилə кəлиб дедилэр өмүрдэн сəјмə бизи.
Һејиф ки, һајатынын јарысыны јатмысан,
Ајыг күнларини сəј, нечə јаша чатмысан,
Ајыг чағларымда да күнлэр гəралы, агды.
Күн вэр дөрдлн, гəргылы, күн вэр кəлди дилə,
Һинчрэн күнлэри бир-бир сəф чөкн кəлди дилə,
Долухусуңуш көзүндə јашлары килə-килə.
Дедик сени јашыны сорушан нисəфсызын,
Чəфəсыны чəкмајдэн гыша дөнүблүр јазын.
О кəзл күнлэрдə сən билмэднн гəднлэрини,
Сапан дашы едэрək һајатдан атлн бизи.
Сən һинчрэн чөкдн, бизсə һинчрэн күн адаланды,
Сən јашын ешт оудин, биз дə сэндэн одаланды.
Өмрүнүн китабиндан сил һинчрэн күнларини,
Елə бил апарыбдыр сел һинчрэн күнларини.
Гəргысы бир көрпөтək сəбэбсиз күлə-күлə,
Илк чаванлыг илэрим чошларат кəлди дилə.

Дедик бир хазинөјик кəсэн өлиндə чырат,
Олмəз бизи дунјадə икинчи дəфə тапмаг.
Дəмир эсə көтүрүб довансан да дунјаны,
Јенə керн гəјыгмаз чаванлыгын бир аны.
Дөннэлэрин дибиндə сəф ичн ахтаранлар,
Ајы алтə чыраткəк тутуб Марса чыкханлар
Һэр ширə гəдир олан бөјүк нисан һүнэрн,
Гəјтара билмэмшидир отан көчкнји керн.
Шимшөк јанəб сөнөнтəк, о күнлэр тесчə сөнүр,
Гочалыг күнлэри дə гəрды дағлардан енир,
Елə бил оңун сєси кəлди гəрн јуудан,
Дəјир мəздан һајана гəчачагсан, еј нисан?
Кəсдин зүмүн јоаңу, ондан асар гəлмады,
Гочалыгын јоаңу аңаг кəсэн олмды.
Дунјадə ншыг вөрн елə дə кор бакырам,
Белим кəманə дөнүб, башым дə эсə-эсə,
Кəрək дəјман бəсə көркөмимлə неч кəсə,
Көзлэринин өнүндə кечди о иллэр, ајлар,
Һесəбыны итирдн инди нечə јашын вэр,
Аңаг биларым ки, мən јарандым елə илə.
Шадыг сєси учалды көтə бəлə елдə,
Аздыкта өкөзм, јаранымман бахтјлар,
Фикирлэшин тапарсан инди нечə јашын вэр.